ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

Factors Affecting Farmers' Needs for Promoting Vegetables Production Based on Good Agricultural Practices, Mueang District, Angthong Province

ณัฐวุฒิ จั่นทอง*
Nattawut Janthong*

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา 13000

Modern Agriculture Technology Program, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phranakhon Si Ayutthaya 13000, Thailand

**Corresponding author: Email: theman_vanz@hotmail.com*

(Received: 7 March 2025; Accepted: 21 May 2025)

Abstract: This study was aimed to investigate 1) farmers of needs for the promotion of good agricultural practices (GAP) for vegetable production of farmers 2) analyze factors affecting needs for the promotion of GAP for vegetable production of the farmers and 3) problems of GAP for vegetable production of the farmers. The sample group consisted of 96 farmers production GAP for vegetable in Muang district, Angthong province. Questionnaires was used for data collection and analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis. Results of the study revealed that most of the respondents had a high level of needs for the promotion of GAP for vegetable production. Factors related to needs for the promotion of GAP for vegetable production were a positive relationship including age, labor, and received information about GAP vegetable production. Most problem of the GAP was climate variability and disease and pest outbreaks. The research suggested as following: 1) modern agricultural technology and innovation should be supported, 2) online agricultural extension methods should be utilized, 3) integrated disease and pest management is recommended, and 4) supporting or recommending appropriate distribution channels for agricultural products.

Keywords: Needs for agricultural promotion, Vegetables production, Good Agricultural Practices

Copyright @ Journal of Agricultural Research and Communications. All rights reserved.

บทคัดย่อ: การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม 3) ศึกษาปัญหาของการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ เกษตรกรที่ผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 96 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีความความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ อายุ แรงงาน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ส่วนปัญหาในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม คือ ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดมากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) สนับสนุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่ทันสมัย 2) ส่งเสริมการเกษตรแบบออนไลน์ 3) แนะนำการจัดการควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน และ 4) สนับสนุนและแนะนำช่องทางทางการตลาดและช่องทางการจำหน่ายสินค้า

คำสำคัญ: ความต้องการการส่งเสริมการเกษตร การผลิตผัก การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

คำนำ

ภาคการเกษตรเป็นรากฐานสำคัญของเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะการผลิตพืชผักที่มีบทบาทสำคัญทั้งในแง่ของการบริโภคภายในประเทศและการส่งออก แต่อย่างไรก็ตามการผลิตผักให้มีคุณภาพปลอดภัย และสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (good agricultural practices: GAP) ยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญของเกษตรกรในหลายพื้นที่ (Department of Agriculture, 2021) ซึ่งพื้นที่ในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีการเพาะปลูกผักเพื่อจำหน่ายและบริโภคภายในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2563 ได้มีการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อทดลองปรับใช้มาตรฐานความปลอดภัยขั้นพื้นฐาน (Primary GAP) กับกลุ่มผู้ผลิตผักในจังหวัดอ่างทอง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดกระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับข้อแนะนำของมาตรฐานการจัดการความปลอดภัยเบื้องต้นในระดับแปลงผลิต (Arunrangsikul, 2018) แต่พบว่าการนำมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมมาใช้ยังไม่มากเท่าที่ควร โดยมีสัดส่วนพื้นที่ปลูกผักที่ได้รับการรับรอง GAP คิดเป็นประมาณ 1.04% ของพื้นที่ปลูกผักทั้งหมดในจังหวัดอ่างทอง (Land Development Department, 2021) และเกษตรกรมีปัญหาและข้อจำกัดในหลายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านความพร้อมของเกษตรกร ด้านต้นทุนการผลิต ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรที่ทันสมัย (Office of Agricultural Economics, 2023) ซึ่งปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดที่เกษตรกรกำลังเผชิญอยู่ เช่น ปัญหาและข้อจำกัดด้านความรู้และความเข้าใจนั้น เกษตรกรบางรายยังขาดความรู้ที่แม่นยำและความเข้าใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ทำให้การนำไปปฏิบัติไม่เต็มประสิทธิภาพ หรือปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ซึ่งการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมอาจเพิ่มต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับเกษตรกรที่มีทรัพยากรอยู่อย่างจำกัด (Department of Agricultural Extension News Center, 2021) การส่งเสริมความรู้และการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องช่วยในการส่งเสริม ฝึกอบรม หรือให้ความรู้เพิ่มเติมกับเกษตรกร เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการผลิต

และจัดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร รวมถึงการสนับสนุนจากภาครัฐหรือการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเกษตรกรให้สามารถเข้าสู่มาตรฐานทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมและเพิ่มช่องทางการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน (Angthong Provincial Agriculture and Cooperatives Office, 2024)

จากปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร และศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง รวมทั้งศึกษาปัญหาในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมในพื้นที่วิจัยหรือใช้กับพื้นที่อื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกันต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง โดยมีการดำเนินวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ที่ขึ้นทะเบียนด้านการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ในปี พ.ศ. 2566 จำนวน 96 คน (Angthong Provincial Agriculture and Cooperatives Office, 2024) ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่ผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 96 คน โดยใช้แบบสอบถาม ในปี พ.ศ. 2568 ซึ่งแบบสอบถามมีข้อคำถามจำนวน 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร และตอนที่ 3 ศึกษาปัญหาในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งมีการแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1) ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร มีทั้งหมด 5 ด้าน 25 ประเด็น ใช้วิธีการประเมินระดับความต้องการ โดยกำหนดค่าคะแนนตามแบบของ Thawirat (1997) ดังนี้ ความต้องการการส่งเสริมระดับมากที่สุดแทนค่าคะแนนด้วย 5 ความต้องการการส่งเสริมระดับมากแทนค่าคะแนนด้วย 4 ความต้องการการส่งเสริมระดับปานกลางแทนค่าคะแนนด้วย 3 ความต้องการการส่งเสริมระดับน้อยแทนค่าคะแนนด้วย 2 และความต้องการการส่งเสริมระดับน้อยที่สุดแทนค่าคะแนนด้วย 1 จากนั้นแปลความหมายด้วยวิธีนำแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ใช้ค่าเฉลี่ยกลางเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ต้องการในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.40-4.20 หมายถึง ต้องการในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ต้องการในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ต้องการในระดับน้อย และค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ต้องการในระดับน้อยที่สุด

3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม มีทั้งหมด 15

ประเด็น ใช้วิธีการประเมินระดับปัญหา โดยกำหนดค่าคะแนนตามแบบของ Thawirat (1997) ดังนี้ มีปัญหามากที่สุดแทนค่าคะแนนด้วย 5 มีปัญหามากแทนค่าคะแนนด้วย 4 มีปัญหาปานกลางแทนค่าคะแนนด้วย 3 มีปัญหาน้อยแทนค่าคะแนนด้วย 2 และมีปัญหาน้อยที่สุดแทนค่าคะแนนด้วย 1 จากนั้นแปลความหมายด้วยวิธีนำแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ใช้ค่าเฉลี่ยกลางเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.40-4.20 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย และค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร โดยการใช้สถิติอนุมาน คือ สถิติการถดถอยพหุ (Multiple Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด โดยเลือกตัวแปรอิสระจำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ อายุ (ปี) การศึกษา (จำนวนปี) รายได้จากการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (บาท) ขนาดพื้นที่ถือครอง (ไร่) แรงงาน (คน) ประสบการณ์ในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (ปี) การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (จำนวนครั้ง) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน (จำนวนครั้ง) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (จำนวนครั้ง) และตัวแปรตาม คือ ความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยของความต้องการรวม)

ตัวแปรอิสระทั้งหมดได้รับการตรวจสอบว่าแต่ละคู่ไม่มีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่า 0.70 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง (Multicollinearity) อันเป็นการละเมิดข้อสมมติฐานที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Prasitratasin, 2013)

ผลการศึกษาและวิจารณ์

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.50 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 39.80 ปี ร้อยละ 50.20 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และมีจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาเฉลี่ย 12.30 ปี เกษตรกร ร้อยละ 52.80 มีสถานภาพสมรสมีรายได้จากการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมเฉลี่ย 205,180 บาท/ปี มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 1.50 ไร่ มีแรงงานทั้งหมดเฉลี่ย 2.50 คน มีประสบการณ์ในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมเฉลี่ย 4.40 ปี ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมเฉลี่ย 1.50 ครั้ง/ปี มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนเฉลี่ย 7.10 ครั้ง/ปี ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมเฉลี่ย 90.50 ครั้ง/ปี โดยส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมจากสื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 89.60 (Table 1)

2. ความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.28) (Table 2) ซึ่งอธิบายได้ว่า เกษตรกรยังมีความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่อง ด้านการจัดการผลผลิต ด้านเทคโนโลยีการเกษตร และด้านเศรษฐกิจและการตลาด เนื่องจากความรู้ด้านการจัดการผลผลิตช่วยให้เกษตรกรวางแผนการเพาะปลูกอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้ได้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพสูง ตรงตามความต้องการของ

Table 1. General socio-economic background of farmers

General background	Percentage	$\overline{x}$	SD
1. Gender (female)	68.50	-	-
2. Age (year)	-	39.80	7.44
3. Education (senior high school)	50.20	-	-
4. Number of years in school (year)	-	12.30	6.62
5. Marital status (married)	52.80	-	-
6. Income from GAP for vegetable production (Baht)	-	205,180.00	48,563.25
7. Size of land holding (rai)	-	1.50	0.98
8. Labor (number)	-	2.50	1.05
9. Experiences in GAP for vegetable production (year)	-	4.40	1.82
10. Training in GAP for vegetable production in year 2024 (times)	-	1.50	0.41
11. Contact with the government officials and private sectors in year 2024 (times)	-	7.10	2.45
12. Received information about GAP for vegetable production in year 2024 (times)	-	90.50	22.36
13. Received information about GAP for vegetable production from social media (times)	89.60	-	-

Table 2. Level of needs for the promotion of good agricultural practices vegetable production

Needs	$\overline{x}$	SD	Level
1. Production	4.04	0.56	High
2. Product management	4.34	0.28	Highest
3. Agricultural technology	4.38	0.24	Highest
4. Economics and marketing	4.58	0.10	Highest
5. Information technology	4.00	0.60	High
Total	**4.28**	**0.32**	**Highest**

ตลาดและได้สินค้าตรงตามมาตรฐาน ในส่วนของความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำเกษตรให้ดียิ่งขึ้น และยังช่วยให้เกษตรกรสามารถวิเคราะห์ถึงสภาพภูมิอากาศ เทคโนโลยีทางการเกษตร และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งความรู้ใหม่ ๆ ช่วยให้เกษตรกรสามารถปรับตัวและอยู่รอดได้ในระยะยาว รวมไปถึงเพิ่มความเข้าใจด้านเศรษฐกิจและการตลาด โดยเกษตรกรที่เข้าใจเรื่อง ต้นทุน การตั้งราคา ช่องทางการขาย และแนวโน้มตลาด ช่วยให้เกษตรกรวางแผนการผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และลดความเสี่ยงจากการผลิตสินค้าที่ล้นตลาด ขายไม่ได้ หรือขายต่ำกว่าทุน ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับนักส่งเสริมที่นำไปใช้ใน

การพัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมในพื้นที่วิจัยให้และใช้กับพื้นที่อื่นที่มีบริบทคล้ายกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Panyayuen *et al.* (2023) ที่พบว่า ข้อมูลความต้องการการส่งเสริมปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.41) โดยพบว่ากลุ่มเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการอยู่ในระดับมากจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมแปลงปลูก ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์ ด้านการปลูกและการดูแล ด้านการให้ธาตุอาหารเสริม ด้านการใช้กับดักกาวเหนียว และด้านการปลูกผักในโรงเรือนมุ้งตาข่ายไนล่อน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Supapunt *et al.* (2021) ที่พบว่า ด้านเงินทุนเพื่อการผลิตผัก GAP และด้านความหลากหลายและความเหมาะสมของราคาผัก GAP มีผลให้เกษตรกรเกิดการยอมรับการปฏิบัติตามการผลิตทางการเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) อยู่ในระดับมาก และมีแนวโน้มการยอมรับเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถจำแนกตามด้านต่าง ๆ ได้ 5 ด้าน ดังนี้

1) ความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านการผลิต เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) เมื่อจำแนกตามประเด็นย่อยต่าง ๆ พบว่า ด้านการรับรองมาตรฐานและตรวจสอบคุณภาพ มีความต้องการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.20) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตลาดและช่องทางการจำหน่าย ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ด้านการจัดการฟาร์มให้เป็นไปตามมาตรฐาน GAP และด้านการให้ความรู้และฝึกอบรม (ที่ค่าเฉลี่ย 4.08, 4.02, 3.98 และ 3.ตภ ตามลำดับ) ซึ่งอธิบายได้ว่า เกษตรกรผู้ผลิตผักตามมาตรฐาน GAP ต้องการได้รับการส่งเสริมอย่างครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพ มาตรฐาน ช่องทางจำหน่าย และการบริหารจัดการฟาร์ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการรับรองมาตรฐานซึ่งเป็นกุญแจสำคัญต่อการเข้าถึงตลาดที่กว้างขึ้นและสร้างความมั่นคงทางรายได้ในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phonseema and Arunee (2024) ที่พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ด้านการผลิตในระดับมาก ได้แก่ การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิต การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า การควบคุมคุณภาพสินค้า และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต

2) ความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านการจัดการผลผลิต เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านการจัดการผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.34) เมื่อจำแนกตามประเด็นย่อยต่าง ๆ พบว่า ด้านการบรรจุและเก็บรักษาผลผลิตที่ได้มาตรฐาน มีความต้องการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.58) รองลงมาคือ ด้านการขนส่งผลผลิต ด้านการจัดการผลผลิตในแปลงปลูก ด้านการทำความสะอาดและคัดแยกผลผลิต และด้านการตรวจสอบย้อนกลับและการรับรองมาตรฐาน (ที่ค่าเฉลี่ย 4.44, 4.32, 4.20 และ 4.16 ตามลำดับ) ซึ่งอธิบายได้ว่า เกษตรกรผู้ผลิตผักตามมาตรฐาน GAP มีความต้องการได้รับการส่งเสริมอย่างมากในด้านการจัดการผลผลิต โดยเฉพาะการบรรจุ เก็บรักษา และขนส่ง ที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพและราคาของผลผลิตในตลาด ความต้องการเหล่านี้บ่งชี้ถึงโอกาสสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การบริการ และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการผลผลิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Panyayuen *et al.* (2023) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการรับการส่งเสริมปลูกผักในระบบเกษตรดีที่เหมาะสมรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.42) โดยความต้องการด้านการขนย้ายผลผลิตภายในแปลง (ค่าเฉลี่ย 3.48) ด้านการบันทึกข้อมูลและตรวจสอบย้อนกลับ (ค่าเฉลี่ย 3.40) และด้านการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวกับด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล (ค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.35)

3) ความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีการเกษตร เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีการเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.38) เมื่อจำแนกตามประเด็นย่อยต่าง ๆ พบว่า ด้านเทคโนโลยีการบริหารจัดการฟาร์ม มีความต้องการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68) รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ด้านเทคโนโลยีการเพาะปลูก ด้านเทคโนโลยีการควบคุมศัตรูพืช และด้านเทคโนโลยีด้านปุ๋ยและการบำรุงพืช

(ที่ค่าเฉลี่ย 4.42, 4.38, 4.32 และ 4.10 ตามลำดับ) ซึ่งอธิบายได้ว่า เกษตรกรผู้ผลิตผักตามมาตรฐาน GAP มีความต้องการส่งเสริมสูงมากในการนำเทคโนโลยีการเกษตรมาใช้ในทุกกระบวนการของการผลิตผัก โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการฟาร์ม ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาการเกษตรในยุคใหม่ ความต้องการเหล่านี้สะท้อนถึงแนวโน้มที่เกษตรกรไทยพร้อมเปิดรับการทำฟาร์มอัจฉริยะและเทคโนโลยีดิจิทัลทางการเกษตร เพื่อสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูง ตอบโจทย์ตลาด และลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Konkhayun *et al.* (2021) ที่พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.17) และต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนาการบรรจุ หีบห่อ ของสินค้าแปรรูปที่ทันสมัย (ค่าเฉลี่ย 4.17) ซึ่งการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร มีความสำคัญอย่างมากในการผลิตทางการเกษตร ที่จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรได้

4) ความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจและการตลาด เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจและการตลาดอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.58) เมื่อจำแนกตามประเด็นย่อยต่าง ๆ พบว่า ด้านการพัฒนาช่องทางการตลาดออนไลน์มีความต้องการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.90) รองลงมาคือ ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจเกษตร ด้านการสนับสนุนต้นทุนและแหล่งเงินทุน ด้านการสร้างแบรนด์หรือตราสินค้าที่น่าจดจำ และด้านการพัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือในพื้นที่ (ที่ค่าเฉลี่ย 4.72, 4.64, 4.50 และ 4.16 ตามลำดับ) ซึ่งอธิบายได้ว่า เกษตรกรผู้ผลิตผักตามมาตรฐาน GAP มีความต้องการการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจและการตลาดอยู่ในระดับสูงมาก โดยเฉพาะในเรื่อง ตลาดออนไลน์ ความรู้ด้านธุรกิจ และการเข้าถึงเงินทุน ซึ่งบ่งชี้ว่าเกษตรกรยุคใหม่ต้องการปรับตัวให้เป็นนักการตลาด นักวางแผน และผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการเกษตรสมัยใหม่ นอกจากนี้การสร้างแบรนด์และการสร้างเครือข่ายในพื้นที่ยังเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้สินค้าเกษตรมีความยั่งยืน แข่งขันทางการตลาดได้ และเติบโตในอาชีพเกษตรกรสมัยใหม่ในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phonseema and Arunee (2024) ที่พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ด้านการตลาดในระดับมาก ได้แก่ การหาความต้องการของตลาด การกำหนดแหล่งจำหน่ายสินค้า การกำหนดราคาสินค้าและบริการ การกำหนดราคาที่เหมาะสมคุ้มต่อต้นทุนการผลิต การเล่าเรื่องเพื่อสร้างอัตลักษณ์และความโดดเด่น การผลิตตามคำสั่งซื้อล่วงหน้า การจำหน่ายแบบออนไลน์ทางเฟสบุ๊ค ไลน์ ติ๊กต็อก และการออกร้านจำหน่าย

5) ความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านข้อมูลข่าวสาร เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) เมื่อจำแนกตามประเด็นย่อยต่าง ๆ พบว่า ด้านการสนับสนุนข้อมูลตลาดและราคาที่เป็นปัจจุบัน มีความต้องการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.10) รองลงมาคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ในการสืบค้นข้อมูลข่าวสาร ด้านการพัฒนาเครือข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐาน GAP และด้านการแจ้งเตือนข่าวสารด้านการผลิต (ที่ค่าเฉลี่ย 4.04, 4.02, 3.96 และ 3.90 ตามลำดับ) ซึ่งอธิบายได้ว่า เกษตรกรผู้ผลิตผักตามมาตรฐาน GAP มีความต้องการการส่งเสริมอย่างมากในการเข้าถึงข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและตรวจสอบได้ ข้อมูลที่ทันสมัย และข้อมูลสื่อสารได้ง่ายไม่สลับซับซ้อน โดยเฉพาะในเรื่องของราคาสินค้าในท้องตลาด ช่องทางออนไลน์ในการสื่อสาร รวมถึงข้อมูลด้านมาตรฐานการผลิต ซึ่งหากได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบจะช่วยให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจอย่างแม่นยำ ยกระดับคุณภาพการผลิต และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Purintrapibal *et al.* (2024) ที่พบว่า เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.55) โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.12) รองลงมาคือ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย

4.05) และได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.90) ตามลำดับ

3. ปัญหาในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยของปัญหา พบว่า ปัญหาที่เกษตรกรเห็นว่าเป็นปัญหาระดับมาก ได้แก่ ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.06) รองลงมาคือ พบโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.00) กลุ่มลูกค้าที่บริโภคผักเพื่อสุขภาพมีขนาดเล็ก (ค่าเฉลี่ย 3.70) ต้นทุนในการผลิตค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.68) และเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมีราคาค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.66) อธิบายได้ว่า ปัญหาเรื่องสภาพอากาศ รวมถึงปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดนั้น เกษตรกรทุกรายพบปัญหา ซึ่งปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นปัญหาที่ควบคุมได้ยากและเป็นประเด็นที่ท้าทาย แต่เกษตรกรหลายรายก็สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ เช่น ติดตั้งระบบน้ำที่ควบคุมแบบอัตโนมัติ ติดตั้งวัสดุพรางแสงเพื่อลดความร้อนให้กับพืชผัก และเลือกใช้ใช้สารชีวภาพที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับโรคและแมลง ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ เกษตรกรต้องรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาหรือขอคำแนะจากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอหรือเกษตรจังหวัดให้เข้ามาช่วยเหลือและให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phompanjai (2018) ที่พบว่า เกษตรกรในพื้นที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการระบาดของโรคและแมลง รวมถึงสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยในการผลิตพืชผักปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการเกษตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Louangphan *et al.* (2022) ที่พบว่า ปัญหาที่เกษตรกรผู้ปลูกผักพบมาก คือ ปัญหาในการป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช เงินทุนที่นำไปใช้ในการปฏิบัติปลูกผักตามมาตรฐาน และตลาดสำหรับขายผลผลิตผักที่ยังไม่คงที่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanokhong *et al.* (2029) ที่พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับผลผลิตพืช GAP ตกค้าง ไม่สามารถจำหน่ายออกไปได้หมด เนื่องจากตลาดของพืชที่ผลิตตามมาตรฐาน GAP ที่ดูแลโดยของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ ยังไม่สามารถรับซื้อผลิตของเกษตรกรได้ทั้งหมดและยังไม่มีตลาดรับซื้อหรือหาตลาดอื่นเพิ่มเติมได้

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์พหุถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใดกับตัวแปรตาม โดยเลือกตัวแปรอิสระจำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ อายุ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา รายได้จากการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ขนาดพื้นที่ถือครอง แรงงาน ประสบการณ์ในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม จำนวนครั้งในการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม จำนวนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน และจำนวนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ส่วนตัวแปรตาม คือ ความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

ตัวแปรอิสระทั้งหมดได้รับการตรวจสอบว่าแต่ละคู่ไม่มีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่า 0.70 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง (multicollinearity) อันเป็นการละเมิดข้อสมมติฐานที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Prasitratasin, 2013)

การวิจัยครั้งนี้มีแบบจำลอง ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9$$

สัญลักษณ์ของตัวแปร

ตัวแปรตาม Y = ความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

a = ค่าคงที่

$b_1 – b_9$ = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม เมื่อควบคุมค่าของตัวแปรอิสระอื่นที่อยู่ในสมการให้คงที่แล้ว

ตัวแปรอิสระ x_1 = อายุ (ปี)

x_2 = จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา (ปี)

x_3 = รายได้จากการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (บาท)

x_4 = ขนาดพื้นที่ถือครอง (ไร่)

x_5 = แรงงาน (คน)

x_6 = ประสบการณ์ในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (ปี)

x_7 = การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (จำนวนครั้ง)

x_8 = การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน (จำนวนครั้ง)

x_9 = การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (จำนวนครั้ง)

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยการนำเอาตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร เข้าไปในสมการแล้วคำนวณด้วยวิธีปกติ (enter) พบว่า ค่า F = 8.321 Sig of F = 0.000 แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม (ความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจในเชิงพหุ พบว่า R^2 = 0.472 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 47.2 ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร มีจำนวน 3 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ แรงงาน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร มีผลเป็นบวก (ดังแสดงใน Table 3) ดังนี้

1) อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงานและพร้อมจะพัฒนาตนเอง เมื่อเกษตรกรมีอายุเพิ่มมากขึ้น ความต้องการก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เมื่อเทียบกับคนที่อายุน้อยกว่า และมีแนวโน้มต้องการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Panyayuen *et al.* (2023) ที่พบว่า เกษตรกรที่มีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะมีความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการมีอายุเพิ่มสูงขึ้นนั้นทำให้เกษตรกรจะปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จหรือการมีรายได้ที่เพียงพอต่อการ เลี้ยงชีพและดูแลสมาชิกในครัวเรือน รวมถึงการมีสุขภาพหรือร่างกายที่สมบูรณ์ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนการปลูกผักเป็นการผลิตในรูปแบบของเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับเกษตรกรที่มีอายุเพิ่มขึ้นในการสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเอง โดยเฉพาะการได้รับราคาผลผลิตผักที่สูงกว่าการผลิตแบบทั่วไป หรือการมีสุขภาพที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิต สมาชิกครอบครัว และผู้บริโภค

2) แรงงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เนื่องจากในการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมนั้น เกษตรกรต้องใช้แรงงานหลายคนในการดูแลรักษาผลผลิต ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือน เพื่อให้ผักที่ผลิตได้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน GAP และเมื่อมีจำนวนแรงงานมากขึ้น ความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมก็มากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lochamyeu *et al.* (2023) ที่พบว่า เกษตรกรต้องจ้างแรงงานในการปลูกผักเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรจำเป็นที่ต้องใช้แรงงานในการดูแลรักษาผลผลิตที่มีจำนวนมาก เพราะตัวเกษตรกรเองไม่สามารถดูแลผลผลิตอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ภายในแปลงปลูก

3) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรสามารถรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมได้จาก

Table 3. Multiple regression analysis of factors affecting needs for the promotion of good agricultural practices vegetable production

Variables	Coefficient (b)	t	*P*-value
1. Age (year)	1.565	2.224	0.036*
2. Number of years in school (year)	-0.144	-0.389	0.699
3. Income from good GAP vegetable production (Baht)	0.120	1.110	0.265
4. Size of land holding (rai)	0.011	0.612	0.511
5. Labor (number)	1.778	2.192	0.039*
6. Experiences in GAP for vegetable production (year)	-0.020	-0.709	0.442
7. Training in GAP for vegetable production (times)	-0.044	-0.602	0.528
8. Contact with the government officials and private sectors (times)	-0.028	-0.230	0.824
9. Received information about GAP for vegetable production (times)	1.801	2.088	0.045*
$R^2 = 0.472$	F = 8.321	Sig. F < 0.05	

The correlation is statistically significant at $P < 0.05$

หลากหลายช่องทาง ซึ่งเมื่อเกษตรกรมีการรับรู้ข่าวสารมากขึ้น เกิดความเข้าใจมากขึ้น และเห็นถึงความสำคัญของมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น จึงมีแนวโน้มต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมก็จะมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khonthai *et al.* (2019) ที่พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักมีความสัมพันธ์กับความต้องการการผลิตผักตามมาตรฐาน GAP เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและจากสื่อกิจกรรม ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้มากขึ้นและทำให้เกษตรมีการตัดสินใจในการวางแผนการผลิตตามมาตรฐาน GAP จึงส่งผลต่อความต้องการการผลิตผักตามมาตรฐาน GAP

สรุปข้อและเสนอแนะ

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 39.80 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 52.80 มีรายได้จากการผลิตผัก GAP เฉลี่ย 205,180 บาท/ปี มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 1.50 ไร่ ใช้แรงงานเฉลี่ย 2.50 คน มีประสบการณ์ในการผลิตผัก GAP เฉลี่ย 4.40 ปี ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตผัก GAP เฉลี่ย 1.50 ครั้ง/ปี มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 7.10 ครั้ง/ปี รับรู้ข่าวสาร GAP เฉลี่ย 90.50 ครั้ง/ปี รับรู้ข่าวสาร GAP จากสื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 89.60 โดยความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมทั้ง 5 ด้าน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการได้รับภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการได้รับการส่งเสริมในทุกด้านในระดับมาก ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านการจัดการผลผลิต ด้านเทคโนโลยีการเกษตร ด้านเศรษฐกิจและการตลาด และด้านข้อมูลข่าวสาร สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ได้แก่ อายุ แรงงาน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม อย่างนัยสำคัญที่ 0.05 ในส่วนของปัญหาที่พบในผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมคือ ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และพบโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดบ่อยครั้ง

ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่ทันสมัยให้กับเกษตรกรกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นเกษตรกรที่อยู่ในวัยทำงาน มีความมั่นคงในอาชีพ และพร้อมจะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมถึงส่งเสริม อบรม และให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการผลิตผัก GAP อีกทั้งยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน ซึ่งจะทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลงตามไปด้วย และยังช่วยให้เกษตรกรได้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรอย่างคุ้มค่า

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้วิธีการส่งเสริมการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้หรือเผยแพร่ข่าวสารที่ทันสมัย เช่น ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลประเภทวิดีโอสอนการทำการเกษตรออนไลน์ หรือใช้แพลตฟอร์ม E-Learning เพื่อให้กลุ่มเกษตรกร ยุวเกษตรกร หรือแรงงานที่ใช้ภายในฟาร์มของตนเอง สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายและสามารถศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเวลาหลังเลิกงานหรือในวันหยุดพักผ่อน

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้คำแนะนำการวางแผนระยะเวลาในการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวพืชผักแก่เกษตรกร เพื่อให้สามารถเก็บผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี หรือในช่วงเวลาที่ต้องการ โดยต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย เช่น อายุเก็บเกี่ยวของพืช ฤดูกาล สภาพอากาศ และความต้องการของตลาด

4) ด้านปัญหาที่เกษตรกรผู้ผลิตผัก GAP ในพื้นที่เผชิญอยู่นั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรให้คำแนะนำกับเกษตรกรในการจัดการควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยใช้ชีววิธี วิธีทางกายภาพและวิธีกลการใช้สารชีวภาพหรือสารสกัดธรรมชาติ หรือการใช้สารเคมีที่ทางกรมวิชาการเกตรกร

5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนหรือแนะนำช่องทางการจำหน่ายแก่เกษตรกร โดยให้การสนับสนุนและช่วยหาช่องทางจำหน่ายในตลาดเฉพาะกลุ่มสำหรับผัก GAP เช่น ร้านค้าออนไลน์ ซูเปอร์มาร์เก็ตที่เน้นสินค้าปลอดภัย หรือสนับสนุนการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าเกษตรหรือโครงการส่งเสริมการขาย เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ที่สนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

Ang Thong Provincial Agriculture and Cooperatives Office. 2024. Basic Information about Ang Thong province, year 2023. Ang Thong Provincial Agriculture and Cooperatives Office, Ang Thong. 43 p. (in Thai)

Arunrangsikul, C. 2018. Prototype of safety management system standards for vegetable producers in Ang Thong province. Research Community 23(136): 64 - 65. (in Thai)

Department of Agricultural Extension News Center. 2021. The department of agricultural extension develops farmers to enter GAP standards to ensure that agricultural products are of quality and safe throughout the system. (Online). Available: https://doaenews.doae.go.th /archives/8773(March 1, 2025). (in Thai)

Department of Agriculture. 2021. Good Agricultural Practice Standards for Food Crops. Ministry of Agriculture and Cooperatives. Bangkok. 110 p. (in Thai)

Kanokhong. K., N. Rattanawan and P. Jeerat. 2019. Adoption of crop growing methods under the standards of good agricultural practice (GAP) of farmers, Mon Ngo Royal Project Development Center Mae Tang district, Chiang Mai. Journal of Agricultural Research and Extension 36(1): 75 - 84. (in Thai)

Khonthai, J., S. Rangsipaht and P. Tongdeelert. 2019. Needs on vegetable production based upon good agricultural practice (GAP) of farmers in Nong Suea district, Pathum Thani province. Khon Kaen Agriculture Journal 47(4): 727 - 738. (in Thai)

Konkhayun, W., S. Anusontpornperm and T. Kongsila. 2021. Self-development needs of agricultural promotions officers, Department of Agricultural Promotions. King Mongkut's Agricultural Journal 39(3): 231 - 238. (in Thai)

Land Development Department. 2021. Agri-map (Ang Thong). Ministry of Agriculture and Cooperatives, Bangkok. 50 p. (in Thai)

Lochamyeu, C., P. Kruekum, P. Sakkatat, K. Areesrisom and P. Phouthaxai. 2023. Factor affecting the participation in vegetable production extension under organic farming system of farmer at Luangprabang province, Lao People's Democratic Republic. Maejo Journal of Agricultural Production 5(3): 58 - 65. (in Thai)

Louangphan, L., P. Kruekum, P. Parapanya and K. Areesrisom. 2022. Factors influencing organic agriculture standards practices of organic vegetable farmers in Vientiane capital, Lao People's Democratic Republic. Maejo Journal of Agricultural Production 4(2): 116 - 127. (in Thai)

Office of Agricultural Economics. 2023. The Agricultural Economic Situation 2022 Annual Report. Ministry of Agriculture and Cooperatives, Bangkok. 240 p. (in Thai)

Panyayuen, S., S. Fongmul, P. Sakkatat and K. Kanokhong. 2023. Factors effecting needs for the promotion of non-toxin vegetable growing of farmers in Muang Pan district, Lampang province. Journal of Agricultural Research and Extension 40(3): 127 - 137. (in Thai)

Phompanjai, P. 2018. Technology Development on GAP Vegetatble Production for Value Added. Ubon Ratchathani Crops Research Center, Ubon Ratchathani. 33 p. (in Thai)

Phonseema, W. and A. Promkhambut. 2024. Needs for the extension of management of medium capacity level community enterprise in Maha Sarakham province. Khon Kaen Agriculture Journal 52(3): 574 - 587.

Prasitratsin, S. 2013. Applications of Statistical Methods in Research. 6th ed. Samlada part.,Ltd., Bangkok. 445 p. (in Thai)

Purintrapibal, T., P. Kruekum, P. Palapanya and N. Vetchasitniraphai. 2024. Media needs for agricultural extension of young smart farmers in Upper Northern Thailand. Maejo Journal of Agricultural Production 6(3): 51 - 64. (in Thai)

Sompor, W., P. Kruekum, P. Parapanya and P. Jeerat. 2021. Factors affecting farmers' needs for promoting Vegetable growing under good agricultural practices in Mon Ngo Royal Project Development Center, Mae Tang district, Chiang Mai province. Maejo Journal of Agricultural Production 3(2): 23 - 32. (in Thai)

Supapunt, P., P. Intanu and K. Chaikampun. 2021. Factor affecting adoption for vegetables with good agricultural practices standardin the Upper North of Thailand. Journal of Agricultural Research and Extension 38(3): 152 - 170. (in Thai)

Thawirat, P. 1997. Research Methods in Behavioral Science and Social Sciences. 7th ed. Srinakharinwirot University, Bangkok. 303 p. (in Thai)